

A társadalmi státusz és a választási részvétel földrajzi összefüggései Magyarországon a 2010 és 2018 közötti országgyűlési választások tükrében

VIDA GYÖRGY

A társadalmi igazságosság szempontjából fontos, hogy a választások során érvényesüljön az állampolgárok egyenlő részvételének elve. Ez sokszor sérül, ugyanis az emberek szavazatának értékét az határozza meg, hogy hol adják le a voksaikat. A választási rendszer típusa és a földrajzi lehatárolás torzulásai mellett az egyenlőtlenség kialakításában jelentős az állampolgárok voksoláson való részvétele. A térségek gazdasági helyzetének és a társadalmi státusznak komoly hatása van a választási aktivitásra, és ennek térbeli vetületei is visszahatnak a mandátumkiosztásra. Ezért kurrens a témakör választási földrajzi összefüggéseinek vizsgálata.

Ebből kifolyólag a tanulmány azt a kutatási kérdést járja körbe, hogy választókerületi és települési szinten milyen összefüggések vannak a térségek gazdasági helyzete és a választási részvétele között.¹ A témakör vizsgálata során matematikai, statisztikai, valamint térinformatikai módszereket használtam. A kutatás eredményeiből választ kaphatunk arra, hogy a 2010-es, 2014-es és 2018-as parlamenti választások eredményeinek tükrében milyen egyenlőtlenségek voltak a választási részvételben választókerületi és települési szinten, valamint ezek hogyan, és statisztikai szempontból milyen mértékben függenek össze a térségek gazdasági és társadalmi helyzetével.

Bevezetés

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló újabb törvény 2011-ben,² az ehhez kapcsolódó választási eljárási törvény pedig 2013-ban lépett hatályba.³ Az új feltételek jelentősen átírták a választások kereteit, hiszen a parlamenti képviselők számát 386-ról 199-re csökkentették, és az egyéni választókerületek számát 176-ról 106-ra módosították, új választókerületi határokkal. A földrajz szerepet kap minden olyan választási rendszerben, ahol a mandátumok egy részét területi beosztás alapján osztják ki, mivel a részvétel és a pártok népszerűségének térbeliségére a megválasztott lépték és a kerületi beosztás is hatással van.⁴ Ebből adódóan aktuálissá vált Magyarország jelenlegi választási földrajzának vizsgálata.

A szerzeágazó elméleti megközelítéseket a tanulmány terjedelmi keretei miatt nem lehet részletesen kifejteni, viszont megállapítható, hogy a társadalmi igazságosság szempontjából kulcsfontosságú az a tényező, hogy a választások

¹ Jelen tanulmány az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-19-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakmai támogatásával készült.

² 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők megválasztásáról.

³ 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról.

⁴ KOVÁCS – VIDA 2015.

során érvényesüljön az érdekképviseletben az egyenlő szavazat elve.⁵ Ez az elv sokszor sérül, ugyanis egyes emberek szavazatának értéke annak függvényében változik, hogy hol adják le a voksukat. Ebben a döntéshozóknak szerepe van, azonban a mandátumkiosztás egyenlőtlenségeinek kialakításában jelentős az állampolgárok részvételének mértéke.

A nemzetközi és hazai szakirodalmak hangsúlyozták, hogy a részvétel földrajzi eltéréseinek leírása mellett a társadalmi háttér-folyamatok vizsgálata is szükséges,⁶ ezért a leíró elemzések mellett az ok-okozati kapcsolatokat is fel kell tárni. Földrajzi elemzések támasztják alá azt az elméleti tételt, hogy az urbánusabb területeken, valamint a gazdagabb és magasabb társadalmi státusszal rendelkező térségekben többnyire nagyobb a választási részvétel is.⁷ Így megállapítható, hogy a térségek gazdasági helyzetének és a társadalmi státusznak jelentős hatása van a választási aktivitásra.⁸

Az előző gondolatmenetből két kutatási kérdés fogalmazható meg. Egyrészt, hogy a 2014-es és a 2018-as országgyűlési választások tükrében választókerületi szinten milyen összefüggések fedezhetők fel a részvétel és a társadalmi-gazdasági helyzet között. Az előző kérdést a lokális eltérésekre árnyalva megfogalmazható az a kérdés is, hogy a 2010-es, a 2014-es és a 2018-as országgyűlési választások tükrében települési szinten milyen összefüggések voltak a választási részvétel, a társadalmi, valamint jövedelmi helyzet között. Ebből kifolyólag a kutatás célja kielemezni, hogy különböző földrajzi léptékek mentén a 2010 után bekövetkező társadalmi és jövedelmi különbségek területi mintázatai hogyan függenek össze a választási aktivitás földrajzi eloszlásaival.

Jelen tanulmányban a bevezetést követően az adatok legyűjtésének mikéntjét, valamint az alkalmazott matematikai és statisztikai módszereket ismertetem. Ezt követően a parlamenti választások alapján jellemzem Magyarország 106 egyéni választókerületében tapasztalható részvételi hajlandóságot és az erre ható tényezők ok-okozati vonatkozásait is meghatározom. Emellett a választókerületi léptékű összefüggések után a települési szintű kapcsolatok irányát és statisztikai mértékét is kimutatom, amivel a földrajz és térbeliség eredményeket módosító szerepét emelem ki. Végezetül a tanulmányt az elemzésekből levont összegző következtetésekkel és a további kutatási irányok felvázolásával zárom.

Kutatási módszertan

A nemzetközi szakirodalom alapján kiemelhető, hogy az átfogó országos eredmények választási földrajzi vizsgálatainál a kvantitatív módszerek dominálnak.⁹ Azonban a számítások konceptualizációja és az erre épülő megvalósítás keretét szab a kutatási eredményeknek és az összefüggések

⁵ VICKREY 1961; RAWLS 1971 65–73.

⁶ JANKÓ – KOMORNOKI 2008; KOVALCSIK 2018.

⁷ HEGEDŰS 2007.

⁸ JOHNSTON 1979.

⁹ LEIB – QUINTON 2011.

értelmezésének.¹⁰ Ezért a tanulmány megállapításainak minél összetettebb értelmezéséhez szükséges az adatok legyűjtésének folyamatát, valamint a statisztikai módszertant is részletesen kifejteni.

Első lépésben statisztikai adatgyűjtést végeztem a 2010-es, a 2014-es és 2018-as parlamenti választásokra vonatkozóan. A parlamenti választások részletes adatait a Nemzeti Választási Iroda honlapjáról szereztem be.¹¹ Azonban a választási földrajzi sajátosságok és a társadalmi, gazdasági mutatók közötti összefüggések feltárásához további adatokra is szükség volt. Így a társadalomstatisztikai adatokat választókerületi léptékre bontva a Központi Statisztikai Hivatal honlapján értem el,¹² míg települési szinten a jövedelmi adatokat az Országos Területfejlesztési és Információs Rendszer adatbázisából kérdeztem le.¹³

A legyűjtést és az aggregálást követően a 2011-es népszámlálási és jövedelmi adatok, valamint a 2010-es, a 2014-es és a 2018-as parlamenti választások eredményeiből vizsgálhatóvá váltak a térbeli összefüggések. Fontos kiemelni, hogy települési szinten a 2010, 2014 és 2018, míg választókerületi szinten az földrajzi lehatárolás és az adatok elérhetősége miatt csak a 2014 és 2018-as eredményeket tudtam felhasználni. Emellett a földrajzi és térinformatikai elemzések elvégzéséhez szükséges volt a jelenleg hatályos választókerületi beosztás alaptérképének létrehozása, amit a Mapinfo Professional 10.0 szoftverrel digitalizáltam be.

Az adatok legyűjtését követően első lépésben átlagos választási részvételt számítottam választókerületi és települési szintre, ami a leíró statisztikai elemzés mellett az általános földrajzi jellemzőket mutatta be. Később a statisztikai modellekben a függő változóknál már mindig az adott választási év részvételi adatait használtam fel. A statisztikával foglalkozó publikációk alapján kiemelhető, hogy a társadalmi és gazdasági helyzet, illetve a térségek versenyképességét ki lehet fejezni jövedelmi adatokkal, a foglalkoztatottsági helyzettel és az iskolázottság mutatóival.¹⁴ Ezt tételesen összevetve, vagy egy főkomponenst használva is meghatározható az eltérések kapcsolata a részvétel földrajzi különbségeivel.¹⁵ Ebből kifolyólag a részvételi adatok mellett a társadalmi státusz meghatározásánál a rendelkezésre álló 2011-es népszámlálási adatokra tudtam támaszkodni, és azt a felsőfokú végzettségük arányával és a foglalkoztatottsági rátával kapcsoltam össze. Ezen adatok képezték a leíró statisztikák és Pearson korrelációk alapját, valamint a többváltozós regressziók magyarázó változóit.

Települési szinten már rendelkezésre álltak jövedelmi adatok is, így létre tudtam hozni egy regionális versenyképesség főkomponenst. Az ok-okozati

¹⁰ HAJDÚ 2006.

¹¹ <https://www.valasztas.hu/> (Letöltés: 2020.01.10.)

¹² <http://www.ksh.hu/> (Letöltés: 2020.01.05.)

¹³ <https://www.teir.hu/> (Letöltés: 2020.01.08.)

¹⁴ WALKS 2004.

¹⁵ VIDA – KOVÁCS 2017.

kapcsolatokat figyelembe véve a regionális versenyképesség főkomponensének mutatóit az egy lakosra jutó jövedelem (2011), a foglalkoztatottsági ráta (2011) és felsőfokú végzettségük aránya (2011) adta. A főkomponens létrehozásánál a statisztikai szabályok pontos betartását tartottam szem előtt,¹⁶ ennek megfelelően a létrehozott indikátor a következő tulajdonságokkal rendelkezett: egyrészt a KMO érték 0,645 volt, másrészt a magyarázott varianciarányad nagyobb értéket vett fel, mint 75 %, és harmadrészt a főkomponens sajátértéke 2,26 volt. Ez mind teljesíti a statisztikai feltételeket. Az ok-okozati kapcsolatok időbeliségét figyelembe véve (a magyarázó változó későbbi dátum) fontos kiemelni, hogy a regionális versenyképesség főkomponens kapcsolata a 2010-es választási részvétellel csak megkötésekkel értelmezhető, de a főbb trendek kimutatásában a szerepe jelentős.

A települési szintű összefüggések feltárásában célszerű volt területi statisztikai módszereket is használni. Így a választókerületek által elfedett települési szintű szomszédságok elemzéséhez területi autokorrelációt használtam,¹⁷ azon belül is a Getis-Ord féle G^* -indexet.¹⁸ Ez a statisztikai eljárás megfelelő szoftverrel egyszerre kiszámítható és térképre vihető, így szignifikánsan kimutatható az átlagosan magas, közepes vagy alacsony választási részvétellel rendelkező földrajzi területek koncentrációja. A matematikai elemzéseimet Microsoft Excel és IBM SPSS 24 programmal végeztem el, valamint az alaptérkép módosításához és a térstatisztikák megjelenítéséhez ArcMap 10.3 programot használtam.

A választási részvétel és a társadalmi státusz összefüggései választókerületi szinten

Az új választási rendszer megalkotása óta két országgyűlési választást bonyolítottunk le, és az új térfelosztás a 2014-es országgyűlési választásokon mutatkozott be első ízben. Országosan a négy évvel korábbihoz (64,38%) képest kevesebben éltek jogukkal, és 61,73%-ot ért el a választási részvétel. Azonban 2018-ban az országgyűlési választásokon a részvételre korábban jellemző csökkenő trend megváltozott, és a magas aktivitás egész nap jellemző volt. A négy évvel korábbihoz képest átlagosan 8,49 százalékpontos emelkedéssel 70,22%-ra nőtt a részvétel.¹⁹ Így tehát a két utóbbi parlamenti választás alapján az országos részvétel 65,98%-os volt, ha a 2010-es értékkel is súlyozunk, akkor 65,44%-os értéket kapunk, viszont markáns földrajzi eltérések tapasztalhatók a kerületek között (*I. kép*).

A területi különbségeket vizsgálva több törésvonal is kirajzolódik. Az országban általában magasabb részvételű kerületek koncentráltan Budapesten és annak északnyugati agglomerációjában, Heves megyében és a nyugat-dunántúli tervezési-statisztikai régióban található. Magas aktivitással jellemezhetők még a

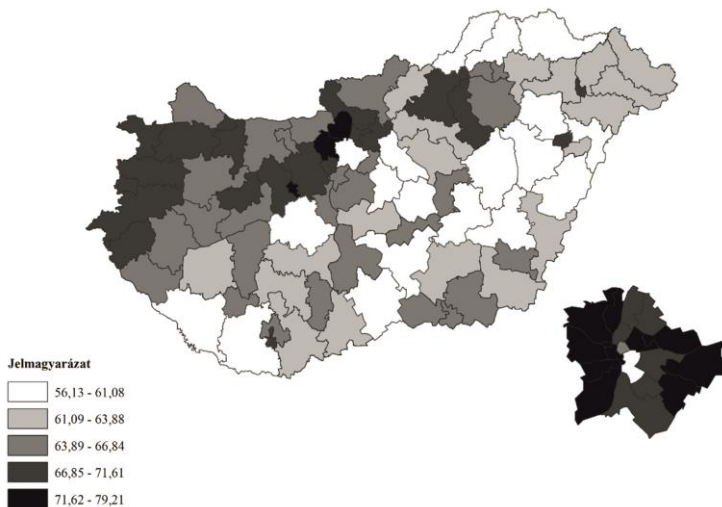
¹⁶ SAJTOS – MITEV 2007 245–282; MOLNÁR 2015.

¹⁷ TÓTH 2003.

¹⁸ GETIS – ORD 1992.

¹⁹ VIDA – KOVALCSIK 2018.

vidéki megyei jogú városok (pl. Debrecen Nyíregyháza, Pécs) kompakt urbánusabb kerületei is. Ebből következik, hogy számos helyen kirajzolódik a város és vidékének ellentétes aktivitása, hiszen megfigyelhetők nagy eltérések megyéken belül is. Ilyen nagy különbségeket mutatnak például a Baranya, Bács-Kiskun, Fejér, Hajdú-Bihar és Somogy megyék.



1. kép Az országgyűlési választókerületek átlagos részvétele a 2014-es és 2018-as választások alapján

Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján saját szerkesztés

Az előző gondolatmenetet folytatva a választókerületi térképen visszatükröződik a gazdasági fejlettség és a voksolási hajlandóság kapcsolata, hiszen az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező külső és belső periférikus (pl. Barcs, Berettyóújfalu, Kunszentmárton, Ózd kerületei) térségekben fajlagosan a részvétel is a legalacsonyabbak között volt. Tehát már földrajzi szempontból is kirajzolódik, hogy az urbánusabb és magasabb társadalmi státuszú, gazdaságilag fejlettebb területeken magasabb volt a részvétel. A kapcsolat mértéke a 2014-es és 2018-as választási adatokat külön értelmezve matematikailag is markáns (1. táblázat).

| Év N=106 | R | R2 | Becslés standard hibája | Sig. |
|-------------|------|------|-------------------------|-------|
| 2014 | 0,86 | 0,75 | 2,59 | 0,000 |
| 2018 | 0,84 | 0,71 | 2,51 | 0,000 |

1. táblázat A választási részvétel, a foglalkoztatottsági ráta és felsőfokú végzettségűek arányának választókerületi szintű összefüggései

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal és a Nemzeti Választási iroda adatai alapján saját szerkesztés

A többváltozós lineáris regressziós modellből megállapítható, hogy 2014-ben a foglalkoztatottsági ráta és a felsőfokú végzettségűek aránya 75%-ban magyarázta a választási részvétel varianciáját. Ez az érték 2018-ra 71%-ra csökkent. Az ok-okozati kapcsolat mindkét esetben szignifikáns volt. A két független változó közül mindkét tényező pozitív irányba hat a részvételre, a felsőfokú végzettségűek aránya nagyobb, míg a foglalkoztatottsági ráta kisebb mértékben. A lineáris regressziós modell csökkenő magyarázó ereje arra a folyamatra mutatott rá, hogy 2018-ban a városias és a vidékies kerületek közötti részvételi olló mérsékelten csökkent, hiszen a vidéki területeken sokkal jelentősebb mértékben növekedett a választási hajlandóság, főként a Dél-Alföldön és a Dunántúlon. Ezzel ellentétben a főváros, és a vidéki nagyvárosok kerületeiben, ahol korábban a részvétel magasabb volt az országos átlagnál, 2018-ban kisebb mértékben emelkedett a hajlandóság.

Összességében megállapítható, hogy markáns területi különbségek fedezhetők fel a választási részvételben, amiben a földrajzi elhelyezkedés mellett a strukturális változók szerepét érdemes kiemelni. 2014 és 2018 között csökkent a strukturális változók választási aktivitásra ható szerepe, azonban még így is 70% feletti volt az ok-okozati kapcsolat, ami kifejezetten determinisztikusnak mondható.

A választási részvétel és a társadalmi státusz összefüggései települési szinten

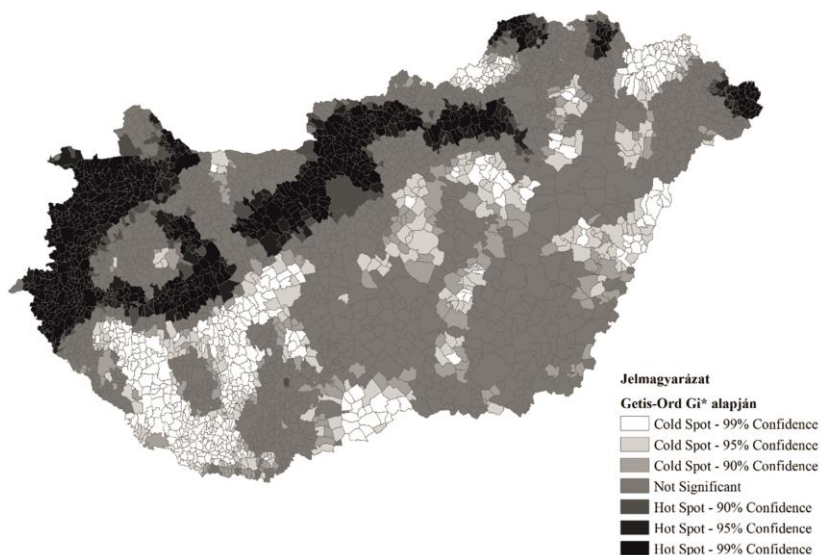
A földrajz szerepét hivatott alátámasztani az a tény, hogy ha eltérő területi szinten vizsgáljuk a folyamatot, akkor időnként más mintázatot tapasztalhatunk, bizonyos esetekben a statisztikai összefüggések is más irányúak lehetnek. Ezt a szakirodalom Területi Simpson-paradoxonnak hívja.²⁰ Az alábbi ábra a választási részvétel 2010, 2014 és 2018 parlamenti választásai alapján az átlagos térbeli mintázat területi autokorrelációját fejezi ki (2. kép). A választókerületi léptékű eltérésekhez képest települési szinten részben hasonló, részben viszont eltérő földrajzi sajátosságokat fedezhetünk fel.

A 2010 és 2018 közötti országgyűlési választások átlagos részvételének területi autokorrelációja alátámasztja, hogy koncentráltan hosszabb távon az ország mely részein magas (*Hot Spot*) a választási aktivitás, és hol szavaznak általában kevesebben (*Cold Spot*). Néhány kivételtől eltekintve hazánkban a választási aktivitás idősoros átlagértékeiből megrajzolhatunk egy Sátoraljajúhely és Lenti között húzódó tengelyt. Ettől északra átlagosan magasabb a választási aktivitás, míg délre általában alacsonyabb részvétel tapasztalható. Mindemellett kivehető települési szinten is a gazdaságilag fejlettebb területek magas, míg a periférikus területek alacsony aktivitása.

Az is kimutatható, hogy ezen az aggregációs szinten kevésbé válik el a nagyobb városok és a vidéki területek között a választási részvételben megmutatózó markáns különbség. Ennek oka a szakirodalmak által már korábban is igazolt részvételi sajátosság, miszerint a legmagasabb értékeket az

²⁰ DUSEK – KOTOSZ 2016 31–45.

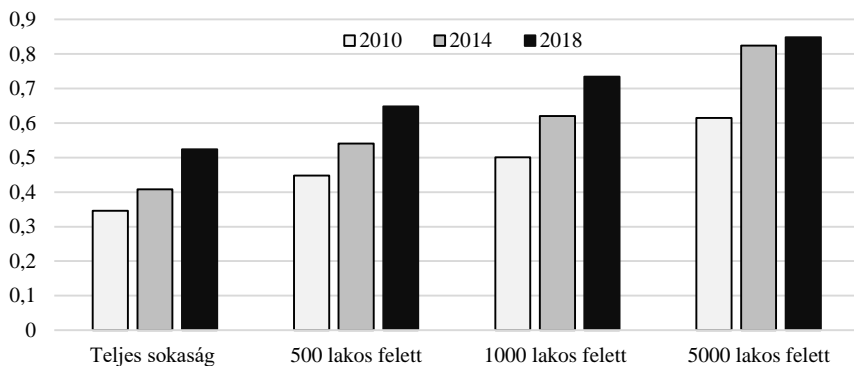
apró és törpefalvaknál, valamint a nagyobb városoknál tapasztaljuk. Mivel megnőtt az elemszám (3154), ezért a kerületi szinthez képest jobban kirajzolódnak a kis lakosságszámú települések extrémebb értékei, és a nagyobb volumenű, de fajlagosan nem kiugró értékek eltörpülnek. Ez is azt támasztja alá, hogy az adatok értelmezésénél mindig a fajlagos változás mellett azok abszolút dinamikáját is érdemes figyelembe venni.



2. kép: A települések átlagos választási részvételének területi autokorrelációja a 2010-es, a 2014-es és a 2018-as országgyűlési választások alapján
 Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján saját szerkesztés

Fontos térbeli sajátosság, hogy a területi autokorrelációs térkép részben megerősíti a választókerületi mintázatot, azonban néhol felfed további lokális eltéréseket és sajátosságokat. Így felfedezhető a területi lehatárolás eredményekre gyakorolt hatása is, hiszen találhatunk olyan választókerületeket (pl. Borsod-Abaúj-Zemplén megye), ahol a kerületeken belül extrém magas és alacsony aktivitású települések is kimutathatók.

Az választási aktivitás földrajzi leírása mellett szükséges a kapcsolatokat statisztikai módszerekkel is kimutatni. Települési léptéken meghatározhatók szignifikáns korrelációk és regressziók a választási részvétel és a regionális versenyképesség komponense (egy lakosra jutó jövedelem, munkanélküliségi ráta, 100 lakosra jutó adózók) között, azonban a vizsgált településeket lélekszám szerint differenciálva, az elemszám megváltozásával különböző erősségű statisztikai összefüggéseket lehet felfedezni (3. kép).



3. kép A regionális versenyképesség főkomponens és a választási részvétel Pearson korrelációi 2010 és 2018 között

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal és a Nemzeti Választási iroda adatai alapján saját szerkesztés

A teljes sokaságot figyelembe véve 2010-ben pozitív irányultságú gyenge, majd 2014-re és 2018-ra közepes korreláció figyelhető meg. A növekvő tendencia arra enged következtetni, hogy 2010 és 2018 között a részvétel területi összefüggése a jövedelmi és társadalmi helyzettel egyre erősebb. Fontos azt is kiemelni, hogy településméret szintjén differenciálva nagyobb Pearson korrelációk és erősebb ok-okozati kapcsolatok tapasztalhatók. Ha az 500, az 1000, végül az 5000 lakos feletti településeket külön vizsgáljuk, akkor a regionális versenyképesség főkomponense egyre nagyobb százalékban magyarázza a választási részvételt. Ha az 5000 feletti településeket elemezzük, és a korrelációkat négyzetre emeljük, az egyváltozós lineáris regresszió 2014-re és 2018-ra közel 55%-os magyarázóerőt vesz fel.

Elméleti szempontból az ok-okozati viszonyok elemzésénél célszerű a linearitást is megkérdőjelezni, hiszen többször a társadalmi tényezők nem egyenesen arányosan hatnak a választói magatartásra. Ezért a főkomponens felhasználva meghatározható a logaritmikus regressziós kapcsolat a részvétel földrajzi különbségeivel. Hovatovább az is kimutatható, hogy az 5000 fő feletti településeknél a logaritmikus összefüggés pár százalékponttal magasabb magyarázóerővel rendelkezik a lineárishoz képest, tehát a nagyobb lélekszámú településeknél egy bizonyos jövedelmi és társadalmi helyzet felett már nem egyenesen arányos módon növekszik a térségek választási aktivitása. Összegezhető, hogy a választókerületi szinthez képest települési léptéken csökken a társadalmi és gazdasági mutatók magyarázó ereje, azonban még így is jelentős marad. Az ok-okozati kapcsolatok irányultsága pozitív marad, aminek köszönhetően nem fedezhető fel a térbeli Simpson-paradoxon.

Összegzés

A választási részvétel jelentősen módosítja a mandátumkiosztás területi egyenlőtlenségeit, ezért ennek vizsgálata aktuális.²¹ Megállapítható, hogy a választási részvétel területi egyenlőtlenségeire egyaránt jellemző egyfajta stabilitás és dinamizmus is.²² A 2010-es, 2014-es és 2018-as parlamenti választások települési-részvételi eredményei alapján Magyarországon megrajzolhatunk egy Sátoraljaújhely és Lenti között húzódó tengelyt. Ettől északra átlagosan magasabb a választási aktivitás, míg délre általában alacsony. A választókerületi lehatárolás elfedheti a települési szintű különbségeket, ezáltal részben más mintázatot tapasztalunk nagyobb területi léptéken. Így ezen a szinten a főváros és agglomerációja mellett Heves megye, a nyugat-dunántúli régió és néhány megyei jogú város kompakt kerületében magas a részvétel, míg az ország külső és belső perifériáinak jelentős részében alacsony.

Ebből kifolyólag statisztikai szempontból is kimutatható a kapcsolat a strukturális változók és a választási részvétel között. A számításokból kirajzolódik, hogy választókerületi szinten a társadalmi és gazdasági helyzet eltérései 2014-ben és 2018-ban is több mint 70%-os értékkel, lineárisan magyarázták a választási részvétel varianciáját. Tehát a sikeresebb helyzetű kerületekben magasabb a választási aktivitás is, és a lineáris összefüggés is egyértelműen kimutatható.

A társadalmi és gazdasági helyzet meghatározza a választási részvételt települési szinten is, így az összefüggések összevetésénél nem fedezhető fel a Területi-Simpson paradoxon jelensége. Amíg választókerületi szinten erős ez az összefüggés, települési szinten általában kicsi, de népességszámtól is függ a magyarázóerő. Egy főkomponenst használva meghatározható a lineáris, és az 5000 fő feletti településeken a logaritmikus regressziós kapcsolat is felfedezhető a részvétel földrajzi különbségeivel.

A kutatás alapján levonható következtetéseket követően kiemelhető, hogy az általános összefüggések és korrelációk, regressziós értékek feltárták az alapvető lineáris és logaritmikus kapcsolatokat a regionális versenyképesség, a társadalmi státusz, és a részvétel földrajzi eltérései között, viszont a különbségek mértékét érdemes további módszerekkel vizsgálni. Ebből az következik, hogy a főbb összefüggések megragadása mellett a kutatás folytatását jelentené a választókerületi és települési léptékeken kimutatott összefüggések szavazóköri szinten történő elemzése.²³ Tapasztalható-e esetleg más irányú összefüggés, valamint a módosítható területi egység problémája változtatja-e, és ha igen, hogyan a részvétel és a társadalmi és gazdasági helyzet kapcsolatát. A választási magatartás és a társadalmi összefüggéseinek ilyen típusú területi egyenlőtlenségeinek vizsgálatában ez további tudományos eredményeket alapozhat meg. .

²¹ VIDA 2016.

²² BÓDI – BÓDI 2011.

²³ KOVALCSIK 2019.

Jogszabályok

2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők megválasztásáról

2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról

Irodalom

BÓDI – BÓDI 2011 = Bódi F. – Bódi M.: Hol vannak a választók?
Politikatudományi Szemle 20 (2011) 51–74.

DUSEK – KOTOSZ 2016 = Dusek T. – Kotosz B.: *Területi Statisztika*. Budapest :
Akadémiai Kiadó, 2016.

GETIS – ORD 1992 = Getis, A. – Ord, J. K.: The Analysis of Spatial Association
by use of Distance Statistics. *Geographical Analysis* 24 (1992) 189–206.

HAJDÚ 2006 = Hajdú Z.: A 20. századi magyar parlamenti választások választási
földrajzi kérdései. *Múltunk* 51 (2006) 137–169.

HEGEDŰS 2007 = Hegedűs G.: A választási aktivitás és az életminőség területi
különbségeinek néhány összefüggése Szegeden. *Földrajzi Értesítő* 56 (2007)
113–123.

JANKÓ – KOMORNOKI 2008 = Jankó F. – Komornoki M.: Szuburbanizáció és
választási földrajz: átalakuló pártválasztás Budapest térségében. *Tér és
Társadalom* 22 (2008) 115–134.

JOHNSTON 1979 = Johnston, R.: Class conflict and electoral geography. *Antipode*
11 (1979) 36–43.

KOVÁCS – VIDA 2015 = Kovács Z. – Vida Gy.: Geography of the new electoral
system and changing voting patterns in Hungary. *Acta Geobalcanica* 1
(2015) 55–64.

KOVALCSIK 2018 = Kovalcsik T.: A Közép-magyarországi régió településeinek
alternatív választókerületi térfelosztása. *Településföldrajzi Tanulmányok* 7
(2018) 54–69.

KOVALCSIK 2019 = Kovalcsik T.: Társadalmi és politikai témintázatok
aggregációs lehetőségei mikroléptéken, Budapest példáján. In: Molnár V. É.
(szerk.): *Az elmélet és a gyakorlat találkozása a térinformatikában*. Debrecen
: Debreceni Egyetemi Kiadó, 2019, 167–174.

MOLNÁR 2015 = Molnár T.: *Empirikus területi kutatások*. Budapest : Akadémiai
Kiadó, 2015.

- LEIB – QUINTON 2011 = Leib, J. – Quinton, N.: On the Shores of the „Moribund Backwater”? Trends in Electoral Geography Research Since 1990. In: Warf, B. – Leib, J. (ed.): *Revitalizing Electoral Geography*. Burlington : Routledge, 2011, 9–30.
- RAWLS 1971 = Rawls, J.: *A Theory of Justice*. Cambridge : Harvard University Press, 1971.
- SAJTOS – MITEV 2007 = Sajtos L. – Mitev A.: *SPSS Kutatási és Adatkezelési kézikönyv*. Budapest : Alinea Kiadó, 2007.
- TÓTH 2003 = Tóth G.: Területi autokorrelációs vizsgálat a Local Moran I módszerével. *Tér és Társadalom* 17 (2003) 39–49.
- VICKREY 1961 = Vickrey, W.: On the Prevention of Gerrymandering. *Political Science Quarterly* 76 (1961) 105–110.
- VIDA 2016 = Vida Gy.: Az egyenlőtlen politikai reprezentációt létrehozó választási földrajzi hatótényezők mérési lehetőségei. *Területi Statisztika* 56 (2016) 643–659.
- VIDA – KOVALCSIK 2018 = Vida Gy. – Kovalcsik T. 2018: Magyarország választási földrajzi sajátosságai a 2014-es és a 2018-as parlamenti választások tükrében. *Modern Geográfia* 13 (2018) 15–30.
- VIDA – KOVÁCS 2017 = Vida Gy. – Kovács Z.: Magyarország átalakuló választási földrajza a 2010-es és a 2014-es parlamenti választások tükrében. *Földrajzi Közlemények* 141 (2017) 125–138.
- WALKS 2004 = Walks, R. A.: Place of residence, party preferences, and political attitudes in Canadian cities. *Journal of Urban Affairs* 26 (2004) 269–295.

Felhasznált internetes források

- A Nemzeti Választási Iroda honlapja: <https://www.valasztas.hu/>
(Letöltés: 2020.01.10.)
- A Központi Statisztikai Hivatal honlapja: <http://www.ksh.hu/>
(Letöltés: 2020.01.05.)
- A Országos Területfejlesztési és Információs Rendszer honlapja:
<https://www.teir.hu/> (Letöltés: 2020.01.08.)

Geographical context between socioeconomic status and voters turnout in Hungary based on the 2010–2018 parliamentary elections

GYÖRGY VIDA

It is important for social justice that the principle of equal participation of citizens in elections is upheld. This is often unequal because the value of the votes is determined by where they cast their votes. In addition to the type of electoral system and the distortions of geographical delimitation, citizens' participation in the electoral process is significant. The economic and social status of the regions has a significant effect on electoral activity and its spatial dimensions also have an impact on the distribution of mandates. Therefore the examination of the geographic context of the electoral subject is the current issue.

For this reason, the study examines the research question on the relationship between the economic situation and the turnout at the constituency and municipal level. With mathematical, statistical and GIS methods were used to study this topic. The results of the research provide an insight into the disparities in electoral participation at the constituency and municipal level in the light of the results of 2010, 2014 and 2018 parliamentary elections. Moreover, the investigation analyses the interrelations between turnout and socioeconomic status at a different level.